

Nisan 2016

Türkiye–Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Bilgi

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu 24 Mart 2016 tarihinde yasallaşmış ve 07 Nisan 2016 tarihli Resmî Gazetede yayımlanmıştır. Bu kanundaki belli başlı konulara ilişkin aşağıdaki bilgi notunu sizlerle paylaşmak isteriz:

Kişisel Veri ve Özel Nitelikli Kişisel Veri kavramlarının tanımı

Yeni yürürlüğe giren Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVK Kanunu) genel hatlarıyla kişilerin kişisel verilerinin işlenmesiyle bağlantılı olan kişilerin özel hayatının gizliliği ve temel hak ve özgürlüklerinin korunmasını amaçlamakta ve dolayısıyla kişisel veri kavramını kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek ve tüzel kişilerle ilgili her türlü bilgiler olarak tarif etmektedir. KVK Kanunu “özel nitelikli kişisel veri” kavramını ise kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inançları, dini, mezhebi veya diğer inançları, görünüşü ve kılık kıyafeti, dernek, vakıf veya sendika üyelikleri, sağlığı ve cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti veya güvenlik tedbirleriyle ilgili veriler ile biyometrik ve genetik verileri olarak tarif etmektedir.

Veri İşlemeyle ilgili tanımlar

Verilerin İşlenmesi, kişisel veriler üzerinde tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hale getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanımının engellemesi gibi her türlü işlemdir.

Veri İşleyen, veri sorumlusu tarafından verilen yetkiye dayanarak onun adına kişisel verileri işleyen bir gerçek veya tüzel kişidir.

Veri Sorumlusu, kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen ve veri kayıt sisteminin kurulduğundan ve yönetilmesinden sorumlu olan bir gerçek veya tüzel kişidir.

Veri İşleme İlkeleri

Kişisel veriler yalnızca KVK Kanununda öngörülen usul ve esaslara uygun olarak işlenebilirler.

Kişisel verilerin işlenmesinde uyulacak ilkeler aşağıda sıralanmıştır:

- Hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma,
- Doğru ve gerektiğinde güncel olma,
- Belirli, açık ve meşru amaçlar için işleme
- İşlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma,
- İlgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme.

Kişisel veriler yalnız ilgili kişinin açık rızası bulunduğu işlenebilir.

Kişinin Rızası Dışında Veri İşleme Gerçekleştirme Koşulları

Veri işlemenin Kanunla açıkça öngörüldüğü durumlarda ilgili kişinin rızasının alınması şartı aranmaz.

Rıza şartı aşağıda sıralanan durumlarda da aranmayacaktır;

- İlgili kişinin rızasının alınmasının fiziksel veya yasal olarak mümkün olmadığı zaman ilgili kişinin veya bir başka kişinin alı menfaatlerinin korunmasının gerekli olduğu durumlarda,
- İlgili kişinin taraflarından birini teşkil ettiği bir sözleşmenin kurulması veya ifası için gerekli olduğu durumlarda,
- Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için gerekli olduğu durumlarda,
- İşlemenin, ilgili kişi tarafından alenileştirilmiş verilerle ilgili olduğu durumlarda,
- Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için işlemenin gerekli olduğu durumlarda,
- İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine halel getirilmemesi kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için işlemenin gerekli olduğu durumlarda.

Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi

Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine yönelik ilkeler, ilgili kişinin kılık kıyafeti ve görünümü, biyometrik ve genetik verileri ve ceza mahkumiyeti veya güvenlik tedbirleriyle ilgili verilerinin de içerecek şekilde 95/46 sayılı AB Direktifine kıyasla daha kapsamlı ve ayrıntılı olarak tarif edilmiştir.

Kanun, ilgili kişinin açık rızası olmaksızın özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesini yasaklamaktadır fakat sağlık ve cinsel yaşamla ilgili özel nitelikli kişisel veriler hariç olmak üzere, kanunla öngörüldüğü hallerde özel nitelikli kişisel veriler ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir.

Sağlık ve cinsel yaşamla ilgili özel nitelikli kişisel veriler ise ancak aşağıda sayılan şartların aynı anda gerçekleşmesi halinde ilgili kişinin rızası olmaksızın işlenebilir:

- i. Kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi veya bakım hizmetlerinin yürütülmesi veya sağlık hizmetleri ile sağlık finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla gerekli görülmeli ve
- ii. Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından işlenmelidir.

Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, Kişisel Verileri Koruma Kurulu (Kurul) tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şarttır.

Kişisel Verilerin Yurtdışına Aktarılması

Kişisel veriler ilgili kişinin açık rızası alınarak yurtdışına aktarılabilir. Kişisel verilerin ve özel nitelikli kişisel verilerin ilgili kişinin rızası olmaksızın işlenmesine yönelik olarak yukarıda anılan koşulların varlığı durumunda kişisel verinin aktarılacağı ülkede yeterli korumanın bulunması veya yeterli korumanın bulunmaması durumunda Türkiye'deki ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı taahhüt etmeleri ve Kurul'un izninin bulunması hallerinde açık rıza aranmaksızın kişisel veriler yurt dışına aktarılabilir.

Kişisel veriler, Türkiye'nin tarafı olduğu uluslararası sözleşmelerin hükümleri saklı kalmak üzere, Türkiye'nin veya ilgili kişinin menfaatinin ciddi bir şekilde zarar göreceği durumlarda, ancak ilgili kamu kurum veya kuruluşunun görüşü alınarak Kurulun izniyle yurtdışına aktarılabilir.

Veri Sorumlusunun Yükümlülükleri

Veri sorumlusu veya yetkilendirdiği kişi aşağıdaki bilgileri vermekle yükümlüdür;

- a- Veri sorumlusunun ve varsa temsilcinin kimliği;
- b- Kişisel verilerin hangi amaçla işleneceği,
- c- İşlenen kişisel verilerin kimlere ve hangi amaçla aktarılacağı,
- d- Kişisel veri toplamanın yöntemi ve hukuki sebebi,
- e- İlgili kişinin KVKK Kanunu'nda belirtilen diğer hakları.

İlgili Kişinin Hakları

Her ilgili kişi aşağıdaki haklara sahiptir:

- Kişisel verilerinin işlenip işlenmediğini öğrenme,
- Kişisel verileri işlenmişse buna ilişkin bilgi talebinde bulunma,
- Kişisel verilerin işlenme amacını ve bunların amacına uygun kullanılıp kullanılmadığını öğrenme,
- Türkiye’de ve yurtdışında kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişileri bilme,
- Eksik veya yanlış işlenmiş verilerin düzeltilmesini isteme,
- Verilerin silinmesini veya yok edilmesini isteme,
- Eksik veya yanlış işlenen verilerin düzeltildiği durumlarda veya verilerin silindiği veya yok edildiği durumlarda, verilerin aktarıldığı üçüncü kişilerin bilgilendirilmesini isteme,
- İşlenen verilerin münhasıran otomatik sistemler vasıtasıyla analiz edilmesi suretiyle kişinin kendisi aleyhine bir sonucun ortaya çıkmasına itiraz etme,
- Kanuna aykırı işleme sebebiyle zarara uğranması halinde zararın giderilmesini talep etme.

Veri Güvenliğine İlişkin Yükümlülükler

Veri sorumlusu aşağıdakiler için yeterli güvenlik düzeyini sağlamaya yönelik gerekli tüm güvenlik tedbirlerini almalıdır;

- kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek,
- kişisel verilere hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek,
- kişisel verilerin muhafazasını sağlamak.

Veri sorumlusu yukarıda anılan güvenlik tedbirlerinin alınması hususunda, kişisel verileri kendi adına işleyen gerçek veya tüzel kişilerle birlikte müştereken sorumludur.

Veri sorumlusu bu hükümlerin uygulanması için gerekli olan denetimleri yapmak veya yaptırmak zorundadır.

Veri sorumlusu, işlenen verilerin kanuni olmayan yollarla üçüncü kişiler tarafından elde edilmesi durumunda, en kısa sürede ilgili kişiyi ve Kurumu bu konuyla ilgili olarak bilgilendirecektir.

Kanun, istisnalar dışında, kişisel veri işleyen tüm gerçek ve tüzel kişilerin “veri sorumluları sicilinde” tescilli olmalarını şart koşar. Bu Sicil Kurulun gözetimi altında tutulur.

Veri sorumluları ve veri işleyen kişiler, öğrendikleri kişisel verileri KVK Kanunu hükümlerine aykırı olarak açıklayamazlar ve işleme amacı dışında kullanamazlar, bu yükümlülük görevlerinden ayrılımlarından sonra da devam eder.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu (Kurum) ve Kişisel Verileri Koruma Kurulu (Kurul)

Kanun yeni rejimin uygulanması için bir Kişisel Veri Koruma Kurumunun (Kurum) tesis edilmesini zorunlu tutmaktadır. Kanun aynı zamanda veri işleme ve aktarım işlemlerinin uyumluluk takibini gerçekleştiren yürütme organı olarak görev yapacak olan bir Kişisel Verileri Koruma Kurulunun oluşturulmasını da gerektirmektedir. Kurul ayrıca ilgili kişinin, haklarının korunmasıyla ilgili şikâyetlerini değerlendirmeye de yetkilendirilmiştir.

Suçlar ve Kabahatler

Kişisel verilere ilişkin suçlar bakımından, KVK Kanunu Türk Ceza Kanunu'ndaki düzenlemelere atıfta bulunmaktadır ve buna göre Kişisel Verilerin kanuna aykırı şekilde kaydı, iletimi, yayılması ve elde edilmesi 1 ila 4 yıl arasında hapis cezası gerektiren suç kapsamında yer almaktadır. KVK Kanunu ayrıca, Türk Ceza Kanununun 243. maddesine bir değişiklik getirmekte ve bir bilişim sisteminin kendi içinde veya bilişim sistemleri arasında gerçekleşen veri nakillerini, sisteme girmeksizin teknik araçlarla hukuka aykırı olarak izleme eylemlerini 1 ila 3 yıl arasında hapis cezası gerektiren suç olarak düzenleyen hükmü eklemektedir.

Kanunla öngörülen yükümlülüklerini yerine getirmeyen Veri Sorumluları, 5.000.- TL ile 1.000.000.- TL arasında değişen miktarlarda para cezasına çarptırılacaklardır. Veri sorumlusu olarak yükümlülüklerini yerine getirmeyen devlete bağlı kurumların memurları ise ilgili disiplin yönetmeliklerine göre cezalandırılacaklardır. Bu yaptırımları uygulayacak olan yetkili makam Kuruldur. Elbette, bu idari kararlar idare mahkemeleri huzurunda sorgulanabilecektir.

Son olarak;

- Kişisel verilerin aktarılması,
- İlgili kişinin hakları,
- İlgili kişinin veri sorumlusuna başvurması,
- Kurula şikayette bulunulması,
- Kurul tarafından yürütülen incelemelere ilişkin usul ve esaslar,
- Veri tescili,
- Suçlar ve kabahatler,

ile ilgili olan Kanun Maddeleri yayım tarihi olan 07 Nisan 2016 tarihinden 6 ay sonra yürürlüğe girecektir.

Diğer maddeler ise yayım tarihinde yürürlüğe girmiştir.